



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 86/09-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. marca 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. L., K., zastúpeného advokátom JUDr. J. G., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivý proces a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 8/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. februára 2009 doručená a 2. marca 2009 doplnená sťažnosť J. L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou

namieta porušenie základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu alebo nesprávnym úradným postupom podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 8/2008.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza:

„1./ Okresný súd Košice II v konaní o neplatnosť skončenia pracovného pomeru okamžitým zrušením a o náhradu mzdy pod číslom konania 14 C 1612/2001-177 v rozsudku zo dňa 27. 11. 2007 vylúčil môj nárok na náhradu mzdy na samostatné konanie pod číslo 14 C 8/2008-22. Od tejto doby až do 11. 12. 2008 nebol Okresný súd Košice II schopný túto jednoduchú vec ukončiť.

2./ Okresný súd Košice II nedoručil uznesenie zo dňa 3. 11. 2008 mne ako aj odporcovi U... a uznesenie 14 C 8/2008-22 takto správoplatnil dňom 11. 12. 2008.

3. Okresný súd Košice II v konaní 14 C 8/2008-22 odo mňa ako navrhovateľa žiadal vyčísliť výšku náhrady mzdy, aby som špecifikoval výšku náhrady mzdy, ktorej zaplata sa proti odporcovi v konaní domáham, čo považujem za nelogické, pretože ja som nemohol vedieť, že koľko by som bol zarobil. Na vyčíslenie výšky náhrady mzdy je predsa kompetentná mzdová účtáreň môjho bývalého zamestnávateľa teda odporcu U... Od nich si mal súd vyžiadať vyčíslenia výšky náhrady mzdy.

4./ Uznesením OS Košice II zo dňa 3. 11. 2008 pod číslom konania 14 C 8/2008-22, ktoré nadobudlo právoplatnosť 11. 12. 2008 súd odmietol podanie navrhovateľa zo dňa 17. 12. 2001-návrh na náhradu mzdy, pretože podľa súdu je môj návrh neúplný a neurčitý, nakoľko som nešpecifikoval podľa súdu nekonkretizoval peňažnú sumu, ktorej zaplata som sa domáhal a domáham sa. Ja neviem vyčísliť výšku náhrady mzdy...“

3. Sťažovateľ v podaní doručenom 2. marca 2009 namietal aj porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného dohovorom, avšak bez upresnenia petitu.

4. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo J. L. na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, alebo nesprávnym úradným postupom zaručené mu v čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené mu v čl. 48 odst. 2 Ústavy SR a na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené mu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom slobôd postupom odporcu pod spisovou značkou 14C 8/2008-22 bolo porušené.

Zrušuje sa uznesenie Okresného súdu Košice II zo dňa 3. 11. 2008 pod číslom konania 14 C 8/2008-22, ako nezákonné a prikazuje sa odporcovi riadne vo veci konať.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi primerané zadosťučinenie v sume 2 000 eura do dvoch mesiacov od doručenia nálezu a nahradiť trovy právneho zastúpenia.“

5. Nárok na finančné zadosťučinenie sťažovateľ odôvodnil takto: *„Rozhodným dôvodom, pre ktorý si uplatňujem primerané zadosťučinenie je to, že ma tento jednoduchý súdny spor znervózňuje a spôsobuje mi traumy v psychickej zložke mojej osobnosti a som presvedčený o tom, že som v práve. Zavinením odporcu sa po dlhú dobu, ktorá je neadekvátna povahe a zložitosti sporu, udržiava moja právna neistota. Tiež som presvedčený o tom, že OS KE II pochybil po procesnej stránke. Z vyššie uvedených dôvodov si myslím, že primerané spravodlivé zadosťučinenie od odporcu mi po práve patrí.“*

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci predbežne skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov [platného do 31. marca 2005 (ďalej len „zákon o štátnej správe

súdov“)] a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa zákona o štátnej správe súdov (a v súčasnosti podľa zákona o súdoch), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí

vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

Vzhľadom na to, že sťažovateľ, kvalifikovane zastúpený advokátom, nepreukázal (ani to nedoložil), že podal v súvislosti s namietaným postupom okresného súdu sťažnosť na prietáhy v konaní doručenú predsedovi okresného súdu, bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť pre neprípustnosť.

2. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by ústavný súd mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis III. ÚS 138/02).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach, ktorými sťažovatelia namietajú zbytočné prietáhy v konaní, vychádza zo svojej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo (napr. II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, II. ÚS 55/02, IV. ÚS 102/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (v rovnakom rozsahu sa vzťahuje aj na právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže preto vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už okresný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), alebo aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietáhoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04).

Sťažovateľ namieta, že okresný súd „... 27. 11. 2007 vylúčil môj nárok na náhradu mzdy na samostatné konanie pod číslo 14 C 8/2008-22. Od tejto doby až do 11. 12. 2008 nebol Okresný súd Košice II schopný túto jednoduchú vec ukončiť.“. Ústavný súd k tomu uvádza, že prijatím namietaného rozhodnutia okresným súdom č. k. 14 C/8/2008-22 z 3. novembra 2008 už netrvali prieťahy v konaní a okrem toho doba súdneho konania, ktoré je v sťažnosti namietané (od 27. novembra 2007 do 3. novembra 2008), nevykazovala znaky ústavne akceptovateľného prieťahu v konaní, preto v tejto časti sťažnosť odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

3. V ďalšom sťažovateľ namieta nezákonnosť, nespravodlivý proces spočívajúci v tom, že mu okresným súdom nebolo doručené rozhodnutie č. k. 14C/8/2008-22 z 3. novembra 2008 a žiada, aby ho ústavný súd zrušil. Túto žiadosť opiera o čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ak sťažovateľ má alebo v minulosti mal možnosť domáhať sa ochrany svojich označených práv pred všeobecným súdom, tak to vylučuje právomoc ústavného súdu konať o jeho sťažnosti. Nedostatok právomoci ústavného súdu vyplýva priamo z ústavy (čl. 127 ods. 1) a ústavný súd ho nemôže prekonať postupom podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý sa vzťahuje len na neprípustnosť sťažnosti spočívajúcu v nevyužití iných ako súdnych prostriedkov ochrany označených sťažovateľových práv.

Ústavný súd z uvedených dôvodov nebol oprávnený zaoberať sa ani s touto časťou sťažnosti a musel ju odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci, pretože ide o rozhodnutie okresného súdu, proti ktorému bolo (je) možné podať opravný prostriedok (odvolanie).

Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že jemu ani jeho právnomu zástupcovi nebolo doručené uznesenie okresného súdu č. k. 14 C/8/2008-22 z 3. novembra 2008, potom toto rozhodnutie nemohlo ani nadobudnúť právoplatnosť a nič mu ani nebráni, aby po jeho doručení podal proti nemu odvolanie.

4. Pokiaľ sťažovateľ namietal porušenie práva na náhradu škody (čl. 46 ods. 3 ústavy) z dôvodu nezákonného rozhodnutia súdu, resp. nesprávnym úradným postupom, ústavný súd aj v tejto časti musel sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci, pretože sťažovateľ má možnosť domáhať sa náhrady škody postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Preto aj v tejto časti rozhodol ústavný súd tak, ako to je vo výroku uvedené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2009